

Polisi Dŵr yng Nghymru: Tystiolaeth i'r Pwyllgor Amgylchedd a Datblygu Cynaliadwy

Rhagarweiniad

Ofwat yw rheoleiddiwr economaidd y sectorau dŵr a charthffosiaeth yng Nghymru a Lloegr. Ein prif ddyletswyddau yw:

- gwarchod buddiannau defnyddwyr, lle bynnag bo hynny'n briodol drwy hyrwyddo cystadleuaeth effeithiol; a
- galluogi cwmnïau dŵr a charthffosiaeth effeithlon i gynnal ac ariannu eu swyddogaethau.

Mae gennym hefyd ystod o ddyletswyddau eilaidd. Mae'r rhain yn cynnwys:

- cyfrannu at ddatblygu cynaliadwy;
- hyrwyddo darbodusrwydd ac effeithlonrwydd;
- sicrhau nad oes unrhyw wahaniaethu gormodol yn erbyn cwsmeriaid penodol;
a
- rhoi ystyriaeth i egwyddorion arfer rheoleiddio gorau.

Rydym yn atebol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru pan fyddwn yn gweithredu polisi dŵr a amlinellir gan Lywodraeth Cymru.

Ers preifateiddio ym 1989 mae ein model rheoleiddiol wedi cynorthwyo'r sectorau dŵr a charthffosiaeth i sicrhau gwelliannau mawr i gwsmeriaid ac i'r amgylchedd tra'n cadw biliau blynyddol cwsmeriaid £120 yn is nag a fyddent wedi bod fel arall. Mae hyn wedi cynnwys buddsoddiad gwerth £8 biliwn yng Nghymru, sydd wedi rhoi gwelliannau gwasanaeth mawr i gwsmeriaid dŵr Cymru ynghyd ag amgylchedd dŵr glanach a gwell.

Mae'r sector nawr yn wynebu casgliad gwahanol o heriau o ganlyniad i'r tan-fuddsoddiad cronig a oedd yn broblem mewn preifateiddio. Mae effeithiau newid hinsawdd a newid demograffig, ar adnoddau dŵr yn arbennig, yn ogystal â newid o ran disgwyliadau gan gwsmeriaid, yn golygu ein bod angen dull gwahanol o weithio.

Er bod ein model hanesyddol, cyson o reoleiddio economaidd dros y ddau ddegawd diwethaf wedi ei ddisgrifio fel 'y safon aur' ar gyfer denu ariannu a delio â than-fusoddi yn dilyn preifateiddio, mae peth tystiolaeth nad yw bob amser wedi annog y dulliau mwyaf cynaliadwy gan gwmnïau ac mae'r budd o ran effeithlonrwydd yr ydym wedi eu cael ar gyfer cwsmeriaid ym mhob adolygiad pris wedi lleihau'n araf¹.

Er mwyn bodloni heriau'r dyfodol rydym yn addasu ein model rheoleiddio er mwyn sicrhau ei fod yn cefnogi'r canlyniadau mwyaf cynaliadwy ac yn parhau i ysgogi gwelliannau effeithlonrwydd yn y cwmnïau er mwyn cadw biliau'n fforddiadwy i gwsmeriaid. Bydd y fframwaith diwygiedig hwn yn cynnwys defnydd o fentrau newydd.

Rydym yn cefnogi cynnig Llywodraeth y DU i gyflwyno dewisiadau ar gyfer cwsmeriaid dibreswyl a mwy o fasnachu dŵr camau cyntaf. Mae cyfoeth o dystiolaeth ddamcaniaethol ac empirig sy'n awgrymu bod dulliau seiliedig ar y farchnad yn fwy effeithiol na rheoleiddio er mwyn ysgogi effeithlonrwydd². Yn arbennig, mae mecanweithiau marchnad yn gweithio'n dda mewn dyrannu adnoddau prin mor effeithlon â phosibl – sy'n her allweddol yr ydym yn ei hwynebu o ran adnoddau dŵr – ac annog arloesedd.

Rydym yn cydnabod yn llwyr bod penderfyniadau ynglŷn ag a ddylid cyflwyno mecanweithiau marchnad ai peidio, ac ynglŷn â sut y dylai'r fframwaith deddfwriaethu gael ei sefydlu a'i weithredu, yn gyfrifoldeb ar Gweinidogion Cymru a Llywodraeth Cymru. Rydym hefyd yn cydnabod bod y rhain yn benderfyniadau arwyddocaol nad sydd heb risg. Felly, croesawn y cyfle i ymateb i'r Pwyllgor er mwyn sicrhau y gall y penderfyniadau hyn gael eu cefnogi gan y sail dystiolaeth gryfaf.

---

¹ Yn Future price limits – a consultation on the framework. Appendix 1: draft impact assessment, http://www.ofwat.gov.uk/consultations/pap_con201111fpl_app01.pdf (tud.27), dangosom fod yr enillion effeithlonrwydd cymharol y mae ein model rheoleiddio wedi eu sicrhau i gwsmeriaid wedi bod yn lleihau, ac yn ystod y cyfnod rheoli asedau pum mlynedd diwethaf (AMP 4) rhoddodd ein her effeithlonrwydd enillion werth 1.6% o ran effeithlonrwydd ar gostau gweithredu dŵr ac enillion gwerth 1.5% ar gostau gweithredu carthffosiaeth o gymharu ag enillion gwerth 3.1% ar draws y ddau faes gweithredu costau yn yr AMP blaenorol. Yn yr un modd, roedd effeithlonrwydd gwariant cyfalaf yn 2.4% ar gyfer dŵr yn AMP 4 a 2.7% ar gyfer carthffosiaeth; unwaith eto, mae'r ffigurau hyn yn cymharu â 4.2% ar gyfer dŵr a 6.2% ar gyfer carthffosiaeth yn AMP 3. Mae'r lleihad mewn enillion effeithlonrwydd hefyd yn rhan o'r rheswm am newid dull.

² Gweler fel enghraifft, Office of Fair Trading, Productivity and competition: an OFT perspective on the productivity debate, 2007, http://www.of.gov.uk/shared_of/economic_research/oft887.pdf a Y Zhang, D, Parker and C Kirkpatrick, Assessing the effects of privatisation, competition and regulation on economic performance: the case of electricity sector reform. Adran Economeg, SCAPE, Working Paper Series, 2005 Papur Rhif. 2005/11, <http://ideas.repec.org/p/sca/scaewp/0511.html>

Rydym yn edrych ymlaen at y Strategaeth Ddŵr a gyhoeddir yn fuan gan Lywodraeth Cymru, a fydd yn adeiladu ar y Datganiad Gweinidogol ar Ddŵr a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2011.

Asesu goblygiadau'r Mesur Dŵr drafft ar gyfer Cymru, yn arbennig o ran cystadleuaeth yn y farchnad ddibreswyl

Croesawom gyhoeddiad y Mesur Dŵr drafft ym mis Gorffennaf 2012. Rhown sylwadau isod ar ddarpariaethau penodol yn y Mesur drafft. Fodd bynnag, nodwedd allweddol o'r Mesur drafft yn gyffredinol yr ydym yn ei chroesawu yw'r pecyn o newidiadau a fydd yn rhoi dewis i bob cwsmer dibreswyl yn Lloegr. Ar wahân i'r gefnogaeth eang am fwy o ddewis ynglŷn â'u darparwr gwasanaeth ymhlith saith o bob deg cwsmer busnes³, bydd y newidiadau hyn yn galluogi'r sector dŵr i ymateb i'r heriau yr ydym wedi eu hamlygu.

Gan edrych ar brofiad yn yr Alban, bydd y newidiadau yn annog cwsmeriaid dibreswyl i ddefnyddio dŵr yn fwy cynaliadwy a hefyd ysgogi effeithlonrwydd, arloesedd a gwelliannau mewn gwasanaeth cwsmeriaid, gan roi twf economaidd. O'u hystyried gyda'i gilydd, bydd y newidiadau hyn yn cynorthwyo i gefnogi'r canlyniadau cynaliadwy.

Ysgogi defnydd dŵr cynaliadwy

Rydym yn cydnabod safle cyfredol Llywodraeth Cymru o ran polisi a'i bwriad i beidio â chynnwys rhagor o gystadleuaeth i'r farchnad ddŵr a gwastraff dŵr ar hyn o bryd. Fodd bynnag, ein barn ni yw pe bai'r newidiadau hyn yn cael eu cyflwyno yng Nghymru byddent yn rhoi ystod o fanteision cadarnhaol i gwsmeriaid Cymru. Un o fanteision allweddol cyflwyno dewis manwerthwr ar gyfer cwsmeriaid dibreswyl yn yr Alban fu gostyngiad mewn biliau a defnydd dŵr drwy well effeithlonrwydd dŵr.

---

³ Canlyniadau wedi eu seilio ar ddwy astudiaeth ymchwil a gomisiynwyd gan CCWater ac Ofwat rhwng 2007 a 2010. Seiliwyd ymchwil cwsmeriaid busnesau mawr ar arolygon ffôn gyda 684 o fusnesau mawr yng Nghymru a Lloegr a gynhaliwyd gan MVA ym mis Mehefin 2007. Dangosodd hyn bod 84% yn cefnogi cystadleuaeth mewn egwyddor. Seiliwyd ymchwil busnesau bach a chanolig ar arolygon ffôn a gynhaliwyd gan Accent ym mis Mehefin 2010 gyda 1,515 o fusnesau oedd â llai na 250 o weithwyr. Dangosodd hyn bod 69% yn cefnogi cystadleuaeth mewn egwyddor. Gweler www.ccwater.org.uk.

Mae profiad yr Alban yn dangos yn glir bod y manwerthwr unigol, sy'n cystadlu am fusnes cwsmeriaid dibreswyl, yn cael ei annog i gynnig mwy o wasanaethau gwerth ychwanegol a chyingor effeithlonrwydd dŵr nag y byddent wedi ei wneud o dan fodel cwmni dŵr 'ffynhonnell i'r tap' integredig⁴.

Mae astudiaeth o farchnad yr Alban yn awgrymu y bydd busnesau'r Alban erbyn 2020-21⁵ wedi arbed £50-£55 miliwn drwy arbed dŵr, o'i gymharu â lefelau presennol defnydd dŵr. Hefyd, deilliodd ymarfer caffael sector cyhoeddus diweddar ar draws yr Alban ar arbedion cost o hyd at £25 miliwn. Fel rhan o'r ymarferiad cytunodd y cynigydd buddugol i osod technoleg Darllen Mesuryddion Awtomataidd ym mhob safle sector cyhoeddus ar draws yr Alban - gan gefnogi gwelliannau sylweddol mewn effeithlonrwydd dŵr. Mae cystadleuaeth rhwng manwerthwyr yn rhoi'r fantais o gostau is i fusnesau'r Alban (a fydd yn cynorthwyo i ysgogi twf) a hefyd defnydd mwy cynaliadwy o adnodd gwerthfawr.

Y tu hwnt i ddewis manwerthwr, bydd y diwygiadau camau cyntaf a gynigir yn y Mesur drafft yn eistedd ochr yn ochr â'n cynigion rheoleiddio ni i annog cwmnïau i ddefnyddio cyflenwadau dŵr prin mor effeithlon â phosibl drwy fasnachu rhagor o ddŵr a chreu mwy o ryng-gysylltiad rhwng eu rhwydweithiau. Bydd hyn yn sicrhau gwytnwch yn y dyfodol ac yn osgoi buddsoddiadau cyflenwadau newydd aneffeithlon ac anghynaliadwy lle bynnag y bo hynny'n bosibl⁶.

Bydd y Mesur Dŵr drafft yn sicrhau y gellir ystyried yr **holl** adnoddau dŵr yn rhan o'r dull hirdymor i gyflawni gwytnwch a sicrhau'r defnydd mwyaf effeithlon ar ddŵr yn Lloegr. Bydd y cynigion ar gyfer diwygiadau camau cyntaf yn sicrhau pan fydd gan drydydd parti ddŵr y gellir ei ddefnyddio er mwyn sicrhau gwytnwch cyflenwadau dŵr yn y dyfodol, ac y gall ddarparu'r cyflenwadau hynny yn fwy effeithlon na'r cwmni dŵr presennol, bydd ganddo'r cyfle i wneud hynny. Byddant hefyd yn rhoi dewis ehangach i gwmnïau dŵr ynglŷn â sut a lle i dynnu dŵr o'r amgylchedd er mwyn bodloni galwadau gan eu cwsmeriaid fel rhan o'u cynlluniau rheoli adnoddau dŵr. Gyda mwy o ddewis o ffynonellau dŵr, gall cwmnïau ddewis y ffynonellau rhataf (gan gadw biliau'n is) a'r rheiny sydd yn fwyaf amgylcheddol gynaliadwy.

---

⁴ Gweler Grant Thornton, Comisiwn y Diwydiant Dŵr ar gyfer yr Alban: Asesiad Cost a Budd, Mai 2010, <http://www.watercommission.co.uk/UserFiles/Documents/Competition%20report%20-%20final.pdf>

⁵ Ibid

⁶ Ers 1997 mae lefelau masnachu dŵr rhwng cwmnïau yng Nghymru a Lloegr wedi aros yn sefydlog ar 4-5% o'r cyfeintiau. Mae hyn er gwaethaf yr heriau cynyddol o ran prinder dŵr mewn rhai rhannau o Gymru a Lloegr a buddsoddiadau newydd sylweddol o fewn rhwydweithiau cwmnïau. Rydym yn ystyried bod yn rhaid i gwmnïau, er mwyn sicrhau cyflenwadau dŵr cynaliadwy yn y dyfodol, gael eu hannog i edrych y tu hwnt i'w rhanbarthau eu hunain a chreu rhyng-gysylltiad gwell rhwng eu rhwydweithiau eu hunain a rhai cwmnïau cymdogol.

Y dadansoddiad mwyaf cynhwysfawr o effeithiau'r diwygiadau hyn sydd ar gael hyd yma yn Lloegr yw'r asesiad effaith camau cyntaf a gwblhawyd gan Lywodraeth y DU⁷, sy'n awgrymu y gellid cael gwerth tua £2 biliwn o fudd pe byddent yn cael eu cyflwyno. Gan ddefnyddio'r un fethodoleg a'r tybiaethau â'r asesiad effaith, rydym yn cyfrifo pe bai'r diwygiadau hyn yn cael eu hailadrodd yng Nghymru y gallent roi budd net o £87 miliwn dros 30 mlynedd.

Effeithlonrwydd, twf a lleihau beichiau rheoleiddiol

Mae'r Mesur drafft yn cynnig budd y tu hwnt i'r £87 miliwn o effeithlonrwydd o ganlyniad i ddiwygiadau camau cyntaf a hyrwyddo defnydd dŵr mwy cynaliadwy. Byddai cymhwyso'r Mesur Dŵr drafft yng Nghymru, fel bod dewis o ran manwerthwyr ar gael i gwsmeriaid dibreswyl, yn cefnogi effeithlonrwydd a thwf pellach yng Nghymru, drwy:

- well effeithlonrwydd a biliau is;
- arloesedd mewn cyflenwi gwasanaeth; a
- gwasanaethau wedi eu teilwra'n well a'u gwella i gwsmeriaid.

Bydd caniatáu i gwsmeriaid busnes ddewis eu cyflenwr yn rhoi llais llawer cryfach i'r cwsmeriaid hynny ynglŷn â'r math o wasanaeth a phris y gwasanaethau y maent yn eu derbyn. Bydd hyn yn galluogi iddynt reoli eu costau mewnbwn eu hunain ac felly bod yn fwy cystadleuol - gan gynorthwyo i ysgogi twf yn yr economi drwy ddarparu arbedion y gellir eu hail-fuddsoddi mewn busnesau yng Nghymru. Dywedodd adroddiad Policy Exchange yn 2011 y gallai cwsmer gyda 1,400 o safleoedd unigol arbed £80,000-£200,000 drwy dderbyn un bil dŵr a charthffosiaeth integredig gan un cyflenwr yn hytrach na'r 4,000 bil gwahanol y mae'n ei dderbyn ar hyn o bryd⁸.

---

⁷ Gweler <http://archive.defra.gov.uk/environment/quality/water/documents/wwp-ia-upstream-1347.pdf> Er bod bob amser anawsterau yn gysylltiedig â darogan effeithiau a chyfleoedd i wella'r dadansoddiad yn y dyfodol, cynhaliwyd proses sicrwydd ansawdd ar y dadansoddiad hwn gan y Pwyllgor Polisi Rheoleiddio (RPC), a roddodd raddiad 'gwyrd' i'r asesiad effaith, y graddiad uchaf y gall ei roi ac un a geir fel arfer dim ond gan tua 1/3 o'r asesiadau effaith y bydd y RPC yn eu hadolygu.

⁸ Policy Exchange, 2011, Still Hobson's Choice, The case for water retail services market reform in England and Wales, tud.2-3, <http://www.policyexchange.org.uk/images/publications/water%20retail%20services%20competition%20in%20england%20and%20wales%20-%20jul%2011.pdf>

Cynhaliwyd gwahanol astudiaethau i gost a budd cyflwyno dewis o ran manwerthu i gwsmeriaid dibreswyl yng Nghymru a Lloegr, neu yn Lloegr yn unig. Mae'r rhain yn cynnwys gwaith a gwblhawyd gan adolygiad Cave⁹, Oxera¹⁰, Policy Exchange¹¹, Comisiwn y Diwydiant Dŵr ar gyfer yr Alban¹², Ofwat¹³ a Deloitte¹⁴, ac asesiad effaith manwerthu Llywodraeth y DU¹⁵. Mae'r astudiaethau hyn yn cynnig ystod o ffigurau ar gyfer y costau a budd tebygol o gyflwyno dewis o ran manwerthu i gwsmeriaid dibreswyl, gyda rhai'n rhoi canlyniadau meintiol ac eraill yn edrych ar agweddau penodol o'r achos cost/budd. Fel y mae gyda'r diwygiadau camau cyntaf, nid ydym yn ymwybodol o unrhyw astudiaethau penodol ar gyfer Cymru.

---

⁹ Cave, M, Independent Review: of competition and innovation in Water Markets: Interim Report, Tachwedd 2008,

<http://archive.defra.gov.uk/environment/quality/water/industry/cavereview/documents/cavereview-report.pdf> a Cave, M, Independent Review: of competition and innovation in Water Markets: Adroddiad Terfynol, Ebrill 2009,

<http://archive.defra.gov.uk/environment/quality/water/industry/cavereview/documents/cavereview-finalreport.pdf>

¹⁰ Oxera, Competition in the Water Sector: a review of the cost-benefit analysis knowledge base, 2011, <http://www.oxera.com/main.aspx?id=9560> gweler hefyd Cave, M, Comment on Oxera report on 'Competition in the water sector: a review of the cost-benefit analysis knowledge base', Ebrill 2011.

¹¹ Policy Exchange, 2011, Still Hobson's Choice, The case for water retail services market reform in England and Wales,

<http://www.policyexchange.org.uk/images/publications/water%20retail%20services%20competition%20in%20england%20and%20wales%20-%20jul%2011.pdf>

¹² Gweler <http://www.watercommission.co.uk/Blogs/post/Costs-and-savings-of-retail-competition.aspx> a hefyd Comisiwn y Diwydiant Dŵr ar gyfer yr Alban, Retail Competition in Scotland: An audit trail of the costs incurred and the savings achieved, 2011,

[http://www.watercommission.co.uk/UserFiles/Documents/WICSAuditTrail\(B\)%20\(2\).pdf](http://www.watercommission.co.uk/UserFiles/Documents/WICSAuditTrail(B)%20(2).pdf)

¹³ Ofwat, Review of the evidence base for retail competition and separation, 2011

¹⁴ Deloitte, Lessons for the water and sewerage industry from retail competition in the utility sector, 2011,

http://www.deloitte.com/view/en_GB/uk/industries/eiu/water/24dca3dd6f90e210VgnVCM2000001b56f00aRCRD.htm

¹⁵ Asesiad effaith Llywodraeth y DU ('Introducing retail competition in the water sector', Llywodraeth EM, 2011, <http://archive.defra.gov.uk/environment/quality/water/documents/wwp-ia-retail-1346.pdf>

Tabl 1 Astudiaethau i ddewis manwerthu dibreswyl a chanlyniadau

Astudiaeth	Canlyniadau	Nodiadau
Aseiad effaith adwerthu adolygiad Cave	Budd gwerth £617 miliwn net (NPV dros 30 mlynedd)	Mae'r canlyniadau yn cwmpasu Cymru a Lloegr ac wedi eu seilio ar gynigion i wahanu'n gyfreithlon weithgareddau manwerthu. Tystiolaeth wedi ei seilio'n bennaf ar ddefnydd ceidwadol o'r profiad yn yr Alban a gyda data cyfyngedig ar y sail cost manwerthu gwirioneddol.
Deloitte yn gweithio ar ran Water UK	Budd gwerth £1,351 miliwn net (NPV dros 30 mlynedd)	Mae'r canlyniadau yn cwmpasu Cymru a Lloegr ac wedi eu seilio ar ddefnydd uniongyrchol cynigion adolygiad Cave (yn cynnwys gwahanu manwerthu yn gyfreithlon). Er gwaethaf y canlyniad cyffredinol, mae'r adroddiad yn rhoi peth naratif amheugar ynglŷn â chyflawni rhai o'r manteision a ddyfynnir, yn arbennig budd 'gorlif' i fanwerthu ar gyfer preswylwyr a'r busnes 'cyfanwerthu'.
Comisiwn y Diwydiant Dŵr ar gyfer yr Alban	Budd gwerth £750 miliwn—£2 biliwn net (NPV dros 30 mlynedd)	Mae'r canlyniadau yn cwmpasu Cymru a Lloegr ac yn y bôn yn seiliedig ar ddefnydd uniongyrchol profiad yr Alban i Gymru a Lloegr (yn cynnwys gwahanu gwasanaethau manwerthu).
Aseiad Effaith cystadleuaeth manwerthu Llywodraeth y DU	Budd gwerth £190 miliwn net (NPV dros 30 mlynedd)	Mae'r canlyniadau'n cwmpasu Lloegr yn unig ac maent wedi eu seilio ar ddim gwahanu manwerthu o unrhyw fath. Seiliedig ar ystod o dystiolaeth a ffynonellau.
Policy Exchange	D/G	Mae'r canlyniadau wedi eu seilio ar gyfres o astudiaethau achos gyda chwsmeriaid busnes ac adolygiad desg o astudiaethau eraill.
Oxera	D/G	Rhoddir peth trafodaeth feirniadol ynglŷn â dadansoddiad a thybiaethau tanategol adolygiad Cave.

Gyda'i gilydd, mae'r astudiaethau hyn yn awgrymu y gallai canlyniadau net cyflwyno dewis manwerthu ar gyfer cwsmeriaid dibreswyl roi rhywle rhwng £190 miliwn a £2 biliwn o fudd net. Maent hefyd yn amlygu ystod o risgiau allweddol, megis yr angen i gynnal hyder buddsoddwyr - y mae Llywodraeth y DU wedi ei nodi fel rheswm allweddol dros beidio â datblygu argymhelliad adolygiad Cave i'w gwneud hi'n ofynnol i wahanu gweithrediadau manwerthu cwmnïau dwr.

Gan ddefnyddio'r un dull a'r tybiaethau ag asesiad effaith manwerthu Llywodraeth y DU, sydd ymhlith y darnau mwyaf ceidwadol o ddadansoddiad ac sy'n cwmpasu'r holl astudiaethau a restrir uchod, rydym yn cyfrifo y byddai budd posibl i Gymru o ymestyn dewis cyflenwr i gwsmeriaid busnes yn tua £18 miliwn dros 30 mlynedd¹⁶.

Lle mae dewis yn effeithiol mewn rhoi effeithlonrwydd ar gyfer cwsmeriaid, byddwn hefyd yn gallu rheoleiddio darpariaeth gwasanaethau manwerthu dŵr i fusnesau mewn ffordd llai manwl nag a wnawn ar hyn o bryd a gallem o bosibl ddadreoleiddio'r gweithgareddau hyn yn llwyr ar ryw adeg yn y dyfodol. Bydd hyn yn lleihau baich rheoleiddio ar fusnesau manwerthu presennol y cwmnïau dŵr, gan roi mwy o ryddid iddynt ymateb i'w cwsmeriaid.

Goblygiadau cyffredinol ar gyfer Cymru

Pe bai Llywodraeth Cymru yn gweithredu darpariaethau'r Mesur drafft sy'n rhoi dewis o ran cyflenwr i gwsmeriaid dibreswyl, rydym yn ystyried y byddai hyn yn arwain at fanteision i gwsmeriaid busnes Cymru o'r gwelliannau o ran effeithlonrwydd a gwasanaeth a ddisgrifir uchod, defnydd mwy cynaliadwy ar ddŵr a biliau is.

Rydym yn cydnabod bod hon yn set gymhleth o benderfyniadau sydd â rhywfaint o risgiau ac felly efallai na fydd Llywodraeth Cymru yn dewis cymhwyso'r darpariaethau hyn yng Nghymru. Os felly, byddwn yn parhau i reoleiddio darpariaeth gwasanaethau manwerthu i gwsmeriaid busnes yn wahanol yng Nghymru er mwyn sicrhau bod y cwsmeriaid, cyn belled ag y bo hynny'n bosibl, yn cael unrhyw fudd a ddaw o newidiadau yn Lloegr. Ni fyddwn yn gallu ysgafnhau'r baich rheoleiddio ar gwmnïau o Gymru oherwydd os na fydd ganddynt ddewis bydd y cwsmeriaid hyn yn parhau i fod angen eu diogelu gan y fframwaith rheoleiddio er mwyn ysgogi effeithlonrwydd mewn cwmnïau yng Nghymru.

Er enghraifft, er mwyn sicrhau bod cwmnïau yng Nghymru yn parhau i wella mewn modd sy'n gymharus â chwmnïau Lloegr mae'n debygol y bydd angen i ni gasglu mwy o dystiolaeth gan Dŵr Cymru a Dyffryn Dyfrdwy er mwyn sicrhau y gallem eu cymharu gyda'r cwmnïau sy'n perfformio orau yn y farchnad gystadleuol yn Lloegr. Byddai hon yn gost ychwanegol i'r cwmnïau yng Nghymru a'u cwsmeriaid.

Rydym yn barod i weithio gyda Llywodraeth Cymru ar unrhyw ymchwil ynglŷn â datblygiad posibl marchnadoedd yn y sector dŵr yng Nghymru.

---

¹⁶ Adolygwyd yr asesiad effaith hwn hefyd gan yr RPC a derbyniodd raddiad 'oren' (bydd yr RPC yn adolygu pob asesiad effaith a ddaw allan o Lywodraeth y DU a bydd yn rhoi graddiad naill ai 'gwyrd', 'oren' neu 'goch' i bob un ohonynt).

Asesu'r cynnydd a wneir gan Lywodraeth Cymru mewn mynd i'r afael â fforddiadwyedd Dŵr

Cadarnhaodd Ddatganiad Polisi ar Ddŵr Llywodraeth Cymru bod:

“Cadw biliau dŵr ar lefelau fforddiadwy yn flaenoriaeth ar gyfer Llywodraeth Cymru. Rydym am i gwsmeriaid gael dewis o opsiynau codi tâl a fydd yn gwella effeithlonrwydd, yn lleihau materion dyled ac yn rhoi budd i'r holl gwsmeriaid tra'n diogelu grwpiau agored i niwed.”

Rydym wedi cefnogi Llywodraeth Cymru wrth iddi lunio'r polisi y mae'n ei ffafrio yn y maes hwn drwy ddarparu canlyniadau ein hymchwil a'n hymchwiliadau i rai o'r dewisiadau ar gyfer mynd i'r afael â fforddiadwyedd dŵr yng Nghymru.

Bwriadwyd i'r gwaith hwn lywio, asesu a rhoi dewisiadau posibl i'w hystyried gan lunwyr polisi, a gwaith Llywodraeth Cymru yw gwneud penderfyniadau ar y polisiâu priodol i'w mabwysiadu. Amlinellodd becyn tri rhan ar gyfer cynorthwyo cwsmeriaid, a fyddai'n disodli tariff 'Assist' (Dŵr Cymru) a WaterSure (Dyffryn Dyfrdwy), ac un a fyddai'n targedu cefnogaeth yn fwyaf effeithiol ar y cwsmeriaid hynny sydd ei angen fwyaf. Roedd y pecyn hwn yn cynnwys:

- ymgyrch mesuryddion wedi ei thargedu ar gyfer preswylwyr unigol ar fudd-daliadau a/neu greddyddau treth neu osod cap ar filiau yn seiliedig ar asesiad realistig o ddefnydd ar gyfer cartrefi sy'n amharod i gael mesurydd neu sy'n methu cael un;
- blociau o ddŵr am ddim ar gyfer teuluoedd ar fesurydd sydd ar fudd-daliadau neu fil wedi ei asesu am ddisgownt ar gyfer teuluoedd ar fudd-daliadau sydd ddim ar fesurydd; a
- cap ar fil ar gyfer cwsmeriaid gyda chyflyrau meddygol ar fudd-daliadau sy'n ei gwneud hi'n ofynnol iddynt ddefnyddio mwy na'r cyfartaledd o ddŵr.

Mae'r tri llinyn hwn wedi eu cynllunio i'w darparu fel pecyn cefnogaeth i gwsmeriaid ar fudd-daliadau a (neu) greddyddau treth. Gyda'i gilydd gallent gryfhau'r negeseuon ar gyfer defnydd effeithlon ar ddŵr, darparu cefnogaeth mewn modd sy'n deg ac sy'n mynd i'r afael â risgiau fforddiadwyedd dŵr.

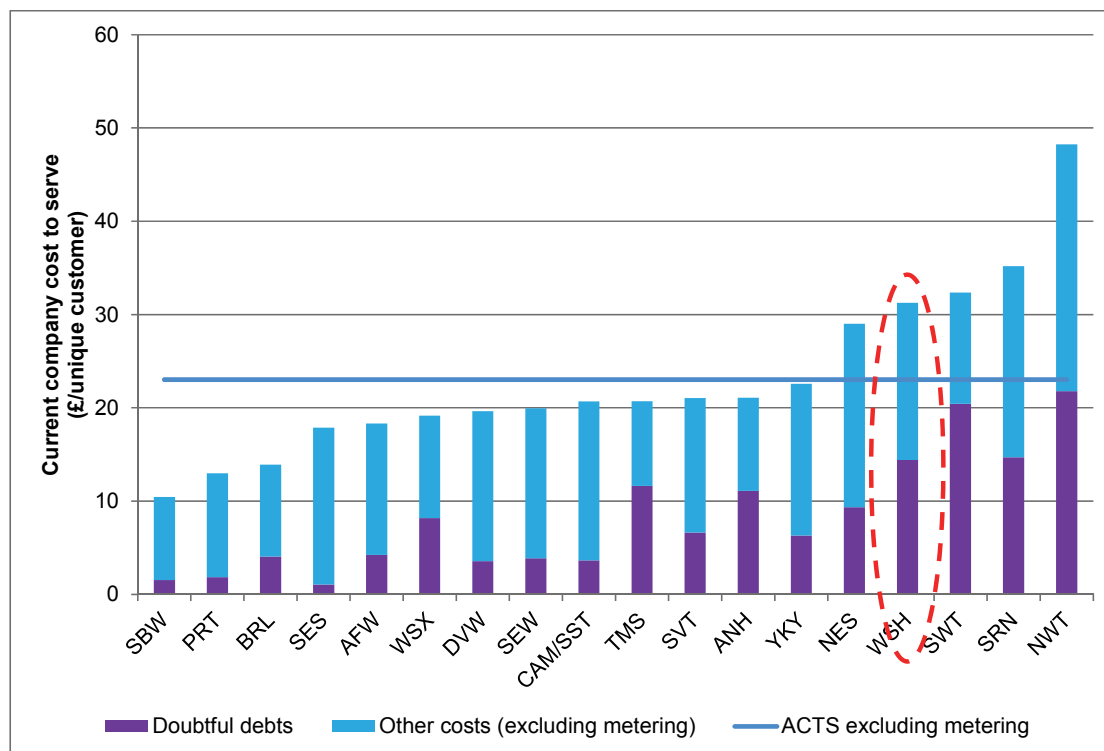
Rydym yn hapus i rannu'r ymchwil a'r pecyn mesurau hwn gyda'r Pwyllgor.

Edrychwch ymlaen at gyhoeddiad Llywodraeth Cymru o'i ganllawiau tariffau cymdeithasol, y disgwyliwn iddynt roi eglurder polisi yn y maes hwn, a byddwn yn parhau i weithio i weithredu'r polisi hwnnw.

Rydym hefyd yn awyddus i sicrhau bod ein fframwaith rheoleiddiol yn helpu i fynd i'r afael â'r her fforddiadwyedd sylweddol yr ydym yn ei hwynebu. Mae lefel y ddyled ddrwg sy'n bodoli ar hyn o bryd yn y sector yn fater fforddiadwyedd allweddol. Bu hon yn broblem gynyddol yn y sector ac rydym yn amcangyfrif bod dyled ddrwg erbyn hyn yn cyfrif am tua £15 ar fil pob cwsmer. Mae gan Dŵr Cymru gostau dyled ddrwg arbennig o uchel o gymharu â chwmnïau eraill yn y sector¹⁷.

Mae'r graff isod yn dangos y gwahaniaethau rhwng lefelau dyled ddrwg cwmnïau a 'costau i wasanaethu' manwerthu cyffredinol ar gyfer pob cwsmer. Mae gan Dŵr Cymru (sydd wedi ei labelu fel 'WSH') gostau manwerthu sydd yn uwch na chyfartaledd y diwydiant a lefelau cymharol uchel o ddyled ddrwg. Yn ein hymgyngoriad diweddar ar y fethodoleg ar gyfer adolygiad prisiau 2014, gwnaethom gynnig cyflwyno rheolaethau pris ar wahân parthed gwasanaethau cyfanwerthu a manwerthu. Rydym yn ystyried y bydd rheolaeth pris manwerthu ar wahân yn rhoi her gryfach i gwmnïau sydd â chostau dyled ddrwg uchel i fynd i'r afael â hwy a thrwy wneud hyn, cynorthwyo i fynd i'r afael â materion fforddiadwyedd.

Ffigur 1 Manwerthu a dyled ddrwg ar draws y sector¹⁸

¹⁷ Rydym yn nodi y gallai fod rhesymau gwahanol am hyn y tu hwnt i effeithlonrwydd ac mae'r cwmni wedi dadlau bod ei lefel o ddyled ddrwg wedi ei dylanwadu, ymhlith ffactorau eraill, gan y sail cwsmeriaid lleol a lefel yr amddifadedd yn ei ardal.

¹⁸ Ffynhonnell: Dadansoddiad Ofwat o ddata cost fwyaf diweddar a gyhoeddwyd gan gwmnïau, wedi eu haddasu i adlewyrchu gwahanol lefelau o dreiddiad o ran mesuryddion.

Gwnaethom ymateb i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar adolygiad Walker. Gellir gweld ein hymateb ar ein [gwefan](#)¹⁹.

Gwnaethom hefyd ymateb i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar dariffau cymdeithasol. Gellir gweld hwn hefyd ar ein [gwefan](#)²⁰.

Casgliad

Pe bai Llywodraeth Cymru yn gweithredu darpariaethau'r Mesur drafft sy'n rhoi dewis o gyflenwr i gwsmeriaid dibreswyl, byddai hyn yn annog defnydd mwy cynaliadwy ar ddŵr a thwf economaidd. Gallai manteision cyflwyno cystadleuaeth manwerthu ddod i gyfanswm o £18 miliwn yng Nghymru dros 30 mlynedd. Pe na ddatblygir y cynigion hyn, er mwyn diogelu cwsmeriaid bydd yn rhaid i ni reoleiddio cwmnïau dŵr sy'n gweithredu'n gyfan neu'n rhannol yng Nghymru mewn ffordd wahanol i sut y byddwn yn rheoleiddio yn Lloegr a gallai hyn roi baich a chostau ychwanegol ar gwmnïau yng Nghymru.

Pe bai Llywodraeth Cymru yn derbyn y diwygiadau camau cyntaf yng Nghymru, byddai hyn yn ysgogi dyraniad mwy cynaliadwy o adnoddau prin, a rhagor o arloesedd. Gallai'r budd o'r diwygiadau camau cyntaf ddod i gyfanswm o £87 miliwn dros 30 o flynyddoedd.

Mater i Lywodraeth Cymru yw'r penderfyniad a yw am ddatblygu'r darpariaethau yn y Mesur Dŵr drafft. Rydym ni wedi ymrwymo i barhau i ddiogelu cwsmeriaid yng Nghymru, a sicrhau bod y cwmnïau dŵr yng Nghymru yn gwella eu gwasanaethau iddynt.

Rydym wedi gweithio gyda Llywodraeth Cymru i ddatblygu pecyn i gefnogi ei gwaith mewn mynd i'r afael â fforddiadwyedd dŵr, sy'n cynnwys system mesuryddion wedi ei thargedu, blociau o ddŵr am ddim a chap ar filiau ar gyfer rhai grwpiau cwsmeriaid. Edrychwn ymlaen at gyhoeddiad ei chanllawiau tariff cymdeithasol.

Ofwat
Mawrth 2013

---

¹⁹ Gweler http://www.ofwat.gov.uk/regulating/charges/res_ofw20110704wgdwalker.pdf

²⁰ Gweler http://www.ofwat.gov.uk/future/customers/metering/affordability/res_ofw201102wagsocial.pdf